

Opetusharjoittelun eettiset periaatteet

Helsingin normaalilyseo

Opetusharjoittelun arvot ja normit

Opetusharjoittelija ja harjoittelua ohjaava opettaja sitoutuvat opetusharjoittelun aikana ja opetustyötä tehdessään koulun arvomaailmaan ja eettisiin periaatteisiin sekä harjoittelukoulun järjestyssääntöihin ja opetusharjoittelua koskeviin normeihin (harjoittelusuunnitelma).

Vastavuoroinen ihmisarvon kunnioitus opetusharjoittelijan ja oppilaan/opiskelijan sekä ohjaavan opettajan ja opetusharjoittelijan välillä ohjaa toimintaa kaikissa koulun tilanteissa. (Katso myös e-norssin kotisivu, opetusharjoittelijan työkalupakki

<https://enorssi.fi/oppilaskuntatoiminta/opetusharjoittelussa/>)

- Opetusharjoittelija kantaa opetustyössä vastuun, joka on sidottu opettajan perustehtävään kasvattajana, opetussuunnitelmien arvopohjaan ja opetustyötä määrittelevään normistoon (opetustoimen lainsäädäntö, POPS, LOPS).
- Opetusharjoittelija ja harjoittelua ohjaava opettaja kunnioittavat oppilaiden ja opiskelijoiden, koulun henkilökunnan ja toisten opetusharjoittelijoiden ihmisarvoa eivätkä toimi syrjivästi toisia kohtaan esimerkiksi näiden iän, aseman, ulkonäön, sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen, mielipiteen, uskonnon, kulttuurin tai etnisen taustan perusteella.
- Opetusharjoittelijalla on oikeus asialliseen ja oikeudenmukaiseen kohteluun.
- Opetusharjoittelijalla on oikeus omiin arvoihinsa ja oikeus ilmaista tai jättää ilmaisematta oma mielipiteensä opettamista aiheista. Hänen tulee kuitenkin tiedostaa opetussuunnitelman perusteiden tavoitteet ja sisällöt sekä myös muut vaatimukset, jotka liittyvät opetustyötä ja sen arvopohjaa määrittelevään normistoon ja opetusharjoittelijan rooliin kasvattajana ja esimerkkinä.
- Opetusharjoittelija noudattaa harjoittelukoulun opettajien ja rehtorien ohjeita opetusharjoittelun käytänteistä. Mahdollisissa ristiriitatilanteissa lopullinen päätösvastuu on johtavalla rehtorilla.
- Opetusharjoittelija on salassapitovelvollisuuden alainen (perusopetuslaki 40 §, lukiolaki 32 §). Opetusharjoittelija sitoutuu siihen, että hän ei ilmaise luvattomasti sivullisille, mitä on harjoittelun aikana saanut tietää koulun oppilaiden/opiskelijoiden, heidän perheenjäsentensä tai henkilöstön henkilökohtaisista oloista, kuten esimerkiksi terveydestä tai taloudellisesta asemasta.

Opetusharjoittelijan ja ohjaavan opettajan suhde harjoitteluun

Opetusharjoittelija sitoutuu suorittamaan opetusharjoittelun vastuullisesti ja aikataulun mukaisesti.

Harjoittelun aikana opetusharjoittelija reflektoi yhteisöllisesti ja kriittisesti omaa työskentelyään ja kehittymistään muun muassa aineenhallinnassa ja oppilaan kohtaamisessa yksilönä ja ryhmässä.

- Opetusharjoittelija noudattaa harjoittelusuunnitelmaa ja harjoittelukoulun lukujärjestystä. Hän tulee ajoissa omille harjoitustunneilleen, seuraamilleen oppitunneille, ryhmänohjauksiin, Koulun yhteisönä -tapaamisiin ja muihin koulun tapahtumiin (vanhempainillat ym.). Näin hän kunnioittaa kaikkien kouluyhteisön jäsenten työtä ja oppilaiden ja muiden harjoittelijoiden oikeutta opiskella.
- Opetusharjoittelijalla on oikeus saada harjoittelussa asiallista ja tarkoituksenmukaista ohjausta. Opetusharjoittelu on yhteistyötä, jossa harjoittelijalla ja ohjaajalla on kahden aikuisen korrekti ja ammatillinen suhde. Tärkeä tavoite on tukea harjoittelijan oman opettajapersoonan kehittymistä ja monipuolista pedagogista osaamista. Sen saavuttaminen edellyttää osapuolilta rakentavaa ja itsekriittistä asennoitumista.
- Opetusharjoittelija laatii ohjeiden mukaan harjoitustunneilleen tuntisuunnitelmat. Hyväksyttävän tuntisuunnitelman palautus on edellytys harjoitustunnin pitämiselle. Tuntisuunnitelman laadinnassa opiskelija saa ohjausta siinä laajuudessa, kuin on tarkoituksenmukaista ottaen huomioon perus- ja syventävän harjoittelun luonne ja tavoitteet.
- (Katso myös harjoittelun opetussuunnitelma HarOps.)
- Opetusharjoittelija kunnioittaa toiminnassaan tekijänoikeuksia.
- Opetusharjoittelija voi seurata muitakin kuin oman opetettavan aineensa tunteja (koskee aineenopettajakoulutuksen harjoitteluita). Opiskelija kysyy luvan opettajalta, jonka tuntia hän on menossa seuraamaan. Poikkeustilanteissa (esim. koe, oppilaiden henkilökohtaisten asioiden käsittely) opettaja voi olla ottamatta opetusharjoittelijoita oppitunnille.
- Opetusharjoittelija ottaa vastaan palautetta ja suhtautuu siihen omaa opettajuutta kehittäväksi asiana. Ohjaava opettaja antaa harjoittelijalle palautteen oppitunnin jälkeen tai erikseen sovittavana ajankohtana. Luokanopettaja-, aineenopettaja- ja erityisopettajaharjoitteluissa on tässä kuitenkin erilaisia käytänteitä.
- Sairaustapauksessa opetusharjoittelijan tulee ilmoittaa mahdollisesta poissaolostaan välittömästi ohjaavalle opettajalleen tai, jos tätä ei heti tavoiteta, rehtorille, aineryhmän rehtoria avustavalle opettajalle tai koulun kansliaan.
- Opetusharjoittelu on intensiivistä ja kokonaisvaltaista työskentelyä erilaisten ihmisten kanssa, ja opetusharjoittelijan on tärkeää huolehtia henkisestä ja fyysisestä hyvinvoinnistaan harjoittelun aikana. Ohjaavan opettajan tulee osaltaan seurata ja tarvittaessa tukea opetusharjoittelijan jaksamista.

Opetusharjoittelija ja oppilas

Opetusharjoittelijan tulee ottaa toiminnassaan huomioon, että oppilaalla on oikeus oppimiseen ja turvalliseen kasvu- ja opiskeluympäristöön. Opetusharjoittelija tiedostaa oppilaan iän ja ajattelun tason asettamat vaatimukset ja reunaehdot sekä oman vastuunsa oppilaan oppimisesta.

- Opetusharjoittelija sitoutuu toiminnassaan oppilaitoksen tasa-arvosuunnitelmaan.
- Opetusharjoittelija kohtaa työssään herkässä kehitysvaiheessa olevia nuoria, ja hän ottaa tämän huomioon käyttäytymisessään ja puheessaan. Hän suhtautuu oppilaiden henkilökohtaisiin asioihin ja persoonallisuuteen kunnioittavasti ja hienovaraisesti.
- Opetusharjoittelijalla on oikeus ja velvollisuus puuttua oppilaiden välisiin konfliktitilanteisiin koulussa myös omien harjoitustuntiensa ulkopuolella. Hänellä on vastuu ilmoittaa havaitsemansa kiusaamistapaukset jollekin koulun opettajalle tai rehtorille.

Opetusharjoittelija kouluyhteisössä

Opetusharjoittelija on osa kouluyhteisöä, ja hän edistää omalla panoksellaan yhteisöllisyyttä koulussa vuorovaikutuksessa opettajien, toisten opetusharjoittelijoiden ja oppilaiden kanssa.

- On toivottavaa, että opetusharjoittelija ottaa harjoittelun aikana osaa koulun yhteisiin tapahtumiin (esim. juhlat, päivänavaukset ja teemapäivät).
- Opetusharjoittelija saa harjoittelun aikana tulostaa tai valokopioida koulussa harjoitustuntiensa materiaalia.
- Opetusharjoittelija saa opettajien luvalla tai koulun kirjaston lainaussääntöjen mukaisesti lainata koulusta oppimateriaalia lyhytaikaiseen käyttöön.
- Opetusharjoittelija edistää koulussa toimiessaan kestäväää kehitystä koulun omien sääntöjen ja ohjeiden sekä opetussuunnitelmien ja lainsäädännön osoittamalla tavalla.

Ks. myös Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liiton (SOOL ry) Suositukset opetusharjoittelulle:

<https://www.sool.fi/vaikuttaminen/harjoittelusuositukset/#V>